

9293

Decas III.

Questionum Politicarum

DE SOCIETATE
PATERNA ET
HERILI

Quam

Auspicante Deo Opt. Max.

In Illustri Academia VVitebergensi

Præfide

M. HENRICO VELSTENIO,

Phil. moralis profes. P. & p. t. facul-
tatis Phil. Decano.

Defendendam suscipiet

JOHANNES SCHVNE MANNUS
Hildesia-Saxo.

Ad diem 1. Februar. horis locog, consuetis.

Lips: Pueris parentes multa præter votum Imponunt, idq;
tutelæ aut salutis causâ: Sic Deus nobis

Cic. Domus domino ornanda est; Non dominus domo.

VVITEBERGÆ

Excudebat loh. Schmidt, Anno 1610.

*Amplissimis, Prudentissimis, Eruditio-
ne, pietate & authoritate,
Clarissimis Viris*

**Dn. CONSULIBVS
SENATORIBVS, CAMERA-
riis & reliquis inclytæ Reip. Hildesheimen-
sium Senatus patribus Patriæ, Patronis ac me-
cœnatibus suis omni observantiæ
studio colendis;**

Exercitationem hanc Politicam

Submisit

Exhibet & nuncupat

Johannes Schunemannus

Autor & Respondens.

DECAS III.

Num obsequium illud quo liberi parentibus obstricti sunt, jus naturæ violet?

Inquisitione nostrâ antegressâ quæstiones nonnullas, primam domestica societatis speciem, conjugalem videlicet, concernentes, pro virili nostrâ excussimus: Nunc de alterâ specie, πατρικῆ videlicet hunc presentem instituemus conflictum. Quæstio prima sit hæc: Vtrum obsequium illud, quo liberi parentibus obstricti sunt, jus naturæ violet? Equidem parentibus liberos obsequio fuisse summo obstrictos, decreta Ethnicorum cum eorundem exemplis sat abundè testatum faciunt. Generalis lex eorum fuit: εἰάν τις μὴ τρέφει γονεῖς ἄτιμος ἔστω. Huic alia superstructa, ut Plauti in Stichis: *Faciendum est id nobis quod parentes imperant.* Virgil. 2. *Æneid.* Tu ne qua parentis jussa time, ne præceptis parere recusa. Has meditans leges Polynices ad matrem Jocastam ait: ἄ γὰρ σου βόλε, τὰυτ' ἐμοὶ φίλα, quæ tu vis, eadem mihi grata erunt, mater, Euripid. in phœniss. Hinc quavis apud Ethnicos obsequia liberi præstitere parentibus, ut, qui alij eos reliquis omnibus relictis medium per ignem humeris portârunt, quod fecere Philonamus & Callias civitate Cathanâ Vulcano commissâ, referente, Pausaniâ libro 10. Valer. Maxi. lib. 5. cap. 4. *Æneas*, Troiâ accensâ, Virgil. 2. *Æneidos*, quod, alij loco parentum vita periculum adierunt: ut fama est de adolescente Siculo, Neapolim profecto durissima durum servitutis jugum subeunte, pater et captus servitutisq; ærumnas sustinens liberaretur Iovian. pont. lib. 2. cap. de obed. De homine Toletano parentis loco mortem appetente vitamque amittente: Et quæ eius generis exempla sunt alia, quæ qui cupit, adeat Livium lib. 2. Valer. Maxi. & Philip-pum Lonicorum in exemplis quarti præcepti. Et profectò talia exempla non minoris fuerunt laudis præmijq;, ac alia Heroica facta, quæ ad cælum

*ad cælum usq, euectâ. Hinc Euripides, qui parentes colit, hic & vivus
& moriens Deo carus est. De hoc jam obsequio liberorum erga Pa-
rentes quæstio est, An etiam illud jus naturæ violet? Ad quod
quæsitum cum Musonio verbis respondemus tribus: Parentib. ob-
temperandum quidem sed honestum justumque imperantibus.
Stobæus sermon 41. Hos jam intra limites si se hoc obsequium
contineat, dicimus, ne utiquam illo jus naturæ violari. Hoc ipsum
n. Deus mentibus hominum in creatione implantavit: quomodo igitur
potest eidem esse contrarium? Quod ipsum post. Deus solenni testimonio
repetendo in monte Synai inculcavit, quem natura contraria jubere, ab-
sit ut statuamus. Dicemus igitur potius: Hoc illud obsequium jus naturæ
exigere. Exigit enim illud Decalogi Præceptum 4. quædam etiam exiget
idem natura aliqua Lex: Ille siquidē huius est interpretatio, confirmatioq,
ut vulgo etiã circumfertur. Quo in confirmando anchorarū omni-
um firmissimam ponimus definitionem Scal. exc. 301. sect. 1. quæ
rei ideam & ἰστίαν exprimit Plato in Sen. eamq, taleni: jus naturæ est
quod ubiq; gentium eandem habet vim & potestatem. Aristo-
teles lib. 5. Nicom. Ex qua sic infero: Quod ubiq; gentium ean-
dem habet vim & potestatem, illud requirit jus naturæ. Atqui
hoc obsequium apud omnes ubique gentes talem habet vim pote-
statemque. Ergo obsequium illud vult jus naturæ. Major stat
firma vi definitionis. Minorem probatam dedere. I. Sapientum
decreta gentiumq; exempla supra data, quibus & hoc addat, qui
vult, magni naturæ sacerdotis Plinij, lex æventis & vis naturæ semper
inditione (puta potestatem) parentum liberos esse iussit. II. Salus
uniuscuiusque reipublicæ, quas ubiq; ut sartas rectas servarent
summo contendere studio, nullumq; lapidem immotum reliquere homines:
Eæ autem quomodo incolumes manebunt hoc primo imperij gradu, qui
debet esse norma aliorum gubernatorum? Phil. Melan. lib. Theol.
comm. Destructo dilaceratoq, ἀδύνατον. III. Calculo suo idem ap-
probant Literarum aquila lib. 2. polit. cap. 3. & Romana Sua-
da, dum hic obsequium hoc juris naturæ speciem ponit, includens illud
sub pietatem, qua debetur patriæ parentibus &c. lib. 2. de invent. IV.
hoc obsequium animantia ratione carentia docuit Natura ut a-
pote*

pote Ciconias & alia: Quare igitur non idem homines ratione uten-
 tes? Alias enim ea, sapientissima. Scalig. exercit. 6. iniustitia
 notam incurret; quod qui affirmat, Deum ipsum iniustitia arguit: quid
 enim aliud natura est, idem exer. 278. (id est Dei ministra, Victor Top.
 Dissert.) Merito igitur hoc qui negat, ridebitur ab Aristotele, explodetur
 à Platone, Galeni iussu vapulabit, exerc. 68. l. 1. Equi n. sua faciunt,
 canes sua, & illi suum officium habuerunt neglectui? non reor, illud a.
 est rectus rationis usus, Arrianus lib. 1. dis. cap. 1. 2. 16. 28. lib. 2. c. 9. 1. 3. c.
 l. & 4. Lactantius lib. de ira Dei c. 7. & 10. Qui ubi & quam diu
 vixit, ibi tam diuq; hoc obsequium non neglectum. Dicis: hoc forsitan
 ex lege Dei novère, populo judaico traditâ? Falsum dicis: Contrarium
 n. asserit gentilium dator Rom. 2. v. 12. gentes, inquiens, quæ legem non
 habent Naturâ, quæ legis sunt, fecerunt: nemo autem (Helleboro cui
 non opus) negabit, non esse hoc obsequium legis divinæ: quis igitur in-
 ficias ibit, hoc obsequium gentes naturâ non præstitisse? Præstiterunt ex
 notitijs principiorum practitorum & conclusionum inde exstructarum, de
 regendis moribus, naturâ notis. Dicis ulterius: Nullum dari jus natu-
 ra, cum non detur justitia naturalis? Falsum iterum dicis: justitia enim
 naturalis concedi potest, si vox justitiæ sumatur de qualicunq; dispositione
 seu inclinatione ad justitiam. Pergis: Si naturale jus hoc requirit pa-
 rentibus esse obediendum, quæ igitur fit, quod sæpe contrarium
 experiatur, cum naturale jus à philosopho immutabile pronun-
 cietur, lib. 5. Nicom. & libro negi igu. v. ? Hic sciendum, hoc factò non
 leges vel principia naturalia, sed conclusiones deductas mutari, quæ va-
 riis possunt implicari circumstantiis: Manet enim interim hæc natura
 lex: parentibus est obtemperandum? Sic si filius Christianus etiam
 cogente & jubente patre, nollet Christum abnegare, religionem dissimu-
 lare, patriam prodere & c. non tamen propterea legem de obsequio libero-
 rum violasset: In his enim omnibus justum honestumq; exceditur, plusq;
 valere debet illud Act. 4. & 5. Deo magis obtemperandum quam homi-
 nibus. Hic talia injusta in honestaq; sub pœna supplicij æterni prohibuit.
 Concludimus igitur si obsequium hoc intra honesta justaque te-
 continetur, non tam leges violare, quàm has idem
 exigere. De quibus satis: Pergimus
 querendo.

A 3j

QVA

QVÆSTIO II.

An rectè Papistæ suum clerum in votis monasticis suscipiendis Patriæ potestatis vinculo eximant?

Iesuitæ Monachis tria vota, quæ consilia Evangelica vocant, cœstruxêre, paupertatem, obedientiam & castitatem, pro quibus tanquam pro haris & porcis (pro aris inquam & focus) pugnant. Paupertate & castitate hæc vice relicta, ab hoc foro quippe aliena, tantum obedientiam examinabimus, quâ ab omni coertione tam magistratus quàm parentum, qui se devoverunt monasticaq; vitæ addixerunt, liberos esse rentur, ut rebus sæpe incuria Parisiorum iudicatis formatum firmatumq; fuit; Et non ab hac tantum, verum etiam ab omnibus planè ijs, quæ ante concepta vota gesserunt, ut de ijs eos jam nemo amplius accusare queat, referente Zanor: Bellarminus acris vitæ monasticæ defensor eundem fovet errorem, dum dicit, filios cum ad pubertatis annos pervenerint, non teneri ad obedientiam patri in omnibus præstandam lib. de monachis cap. 21. sed tardus est in errore hoc comprobando, cum idem votum nec ex sacrarum literarum monumentis neq; ex sanctorum patrum decretis probare valeat. Profert quidem aliqua; in ijs tamen argumentatur à baculo ad angulum. Videamus ista. Primo ut è felicius progredi queat Iesuita, probare nititur obedientiam quandam Deo esse gratam, etiam in ijs rebus, quas non præcepit. Pro cuius confirmatione profert filios Ionadab, qui ut obedirent patri suo, non biberunt vinum, non adificârunt domum, sementem non fecerunt neq; vineas plantârunt, quare eos Deus laudavit benedictionibusq; implevit Ierem. 35. II. Dicit, rectè facere homines qui vitam communem agunt, si aliquem sibi præpositum eligant & ei obediant. III. In idem item probaturus, pergit ad autoritatem veterum sanctorum, apud quos obedientiam monasticam in usu fuisse, eamq; ex antiquo Ecclesiæ usu probari posse, retur. Sed fulgura è pelui hæc iunt, neque argumenta hæc ad lineam prorsus faciunt. Helleboro forsân Iesuita hic opus habuit: & plus quam Cimmeriis enim tenebris mens ejus esset obvoluta, vanitatem eorum qui non deprehenderet. Nos eadem vanitatis obelisco

obclisco confodientur. Vanum est primum. Probandum namque
Iesuita incumbat, Obedientiam ex voto à Deo mandatam: Fuit pro-
bat filios Ionadab præceptum patris implevisse, sicq; 4. Præceptum obser-
vâsse, quapropter eos à Deo esse benedictos. Nec est quod Bellarminus
cum Rabano dicat, filios Ionadab plus fecisse quàm lex divina præ-
ciperet: Falsum dicit: Nihil enim fecerunt ad quod ex præcepto de hos-
norandis parentibus non obligabantur. Dicit, Deus hoc speciale non man-
datat de vitando vino: Generale tamen quartum præceptum de
honore & obedientiâ parentibus præstandâ illa specialia sub ir-
cludebat. Iesuita si hoc exemplum accuratius pensitasset non protulisset.
Proprio enim se jugulat gladio. Nam filij Ionadab parentum præceptis
obediunt, unde laudantur, & à Deo beneficiis afficiuntur. Qualem verò
Monachi, dum parentibus idem obsequium præstare recusant, laudem
expectant, quale præmium accipient? Mirum; loco illius vituperi-
um, huius pœnam temporalem & æternam: Deus enim verax est, Rom.
3. v. 4. qui obedientibus parentibus longævam vitam & alia huius &
futuri seculi beneficia per totam scripturam pollicitus est: Inobedientibus
verò omnia mala, quæ expectantur monachi, nisi ab hac obedientia vel
potius inobedientia desistant.

Nec refugium habent, quòd facti sint Monachi; illud enim
Deus non præcepit; Hoc verò maxime.

Secundum Iesuitæ argumentum nihil habet roboris. Scri-
ptum quidem Hebr. 13. Obediendum esse præpositis. Per hos autem
non intelliguntur Abbates vel Monachorum seniores: illi enim quo-
rum Epistola meminit à Deo sunt missi: hi verò minime, sed sponte
succurere. Illi curam agunt animarum: Hi ventriculorum: Imò si
hoc, Cardinales ipsi, imò & ipse Pontifex Romanus illis obedire co-
geretur, quod si statueret, gloria & laus eius non parum detrimen-
ti ferret. Sic etiam si prius affirmaret, non parvam Sacra Scri-
ptura & omnes p̄ij homines jacturam pati cogerentur. In tertio Ie-
suita planè nugatur. Polydorus de inventione rerum cap. 7.
lib. 7. cap. 2. ait, Basilium huius obedientiæ monasticæ aucto-
rem, esse, & ante cuius tempora ne nomen istius reperiri potuisse.
Hic

*Hic autem diu post Apostolos floruit: Apostolis igitur hac obedientia
 plane fuit ignota. Patres quod attinet, nec ex iis Iesuita, quod mon-
 strandum, monstrare potest. Totus quidem est occupatus in corradendis
 patrum dictis: sed illa nihil ad scopum. Nihil n. aliud ostendunt quam
 hanc obedientiam monasticam rem esse novam quod ea perpendiculari ma-
 nifestum fiet. His ita discussis in sumumq. abactis. Statuimus cum Bodi-
 no lib. 3. de repub. cap. 7. Cumq. omnibus Christiane Ecclesiae Theo-
 logis: Patriæ potestatis vim ac decus devotionibus filiorum mis-
 nu non posse. Rationes ponimus has I. Quia natura legum hu-
 manarum norma est: Lex autem natura liberos parentum obsequiis
 arctissimo constrinxit vinculo, à quo se ipsos liberare ac eripere non possunt.
 Quam etiam potestatem jura civilia dant parentibus, nec ea amittitur
 nisi vel emancipatione, vel deportationis pœnâ vel servitute, vel capti-
 vitate, vel morte patris. II. Quia hac traditione hominum man-
 datum Dei relinquunt, quâ tamen frustra colitur. Non enim potest
 unicum monstrari dictum, in quo hac obedientia ex voto præcipiatur:
 Dum igitur hanc observant, relinquunt quartum præceptum paren-
 tibus honorem & obedientiam debitam denegantes III. Iesuita se
 ipsum implicat & intricat: dicit enim hanc obedientiam esse consili-
 um: Iam vero consilia, ipso adversario fatente, non imponunt necessita-
 tem nec quisquam ad ea adigitur: Et vero qua voventur reddenda
 sunt Deo Ps. 75. Sumeretur enim nomen Dei invanum contra secundum
 præceptum, & Deus illuderetur, quod impium. Votum igitur hoc non est
 consilium: Nec est præceptum: Alias omnes homines, Cardinales &
 ipse Papa monasticam deberent agere vitam: Ergo plane nihil est. Fallum
 igitur vitam monasticam esse statum perfectionis, ut clamitant. In hoc
 enim neq. Christus neq. Apostoli vixere, quos in statu imperfectiori,
 ac hodiernos monachos, fuisse, qui, affirmat, anathematis fulmine percu-
 tiendus. Verum autem, Monachos non à Deo nec ab Apostolis sed ab
 hominibus fuisse institutos. Impium: Parentibus non in omnibus ob-
 temperandum, ut Bellarminus ait, quod expresse contradicit Apосто-
 lo Col. 3. affirmanti, parentibus in omnibus esse obtemperandum. Sed
 complicamus vela, & plura hac de re desiderantem remittimus ad
 Mattheum Sutliv; lib. de monachorum institutionibus & mori-
 bu.*

*Aut si parentis voti
 certum est, & hinc
 liberorum quibusq.
 obsequere poterit ac
 quævis videat. In
 tunc assensio liberorum
 et certum parentum
 non opus est.*

bus utiliter & abundè differentem, & Bodin. lib. 3. de repub.
cap. 7.

QVÆSTIO III.

An ego nullius alquis casus esse possit, in quo jugum parentum excutere liceat?

Latâ lege, quicumq; vult sapientior esse lege, fatuus est, dicunt Iurisconsulti. Iam verò cùm lege divinâ & civili & naturali omnibus imperantium subditis indeterminate & absolute ratum sit, filios obedientiam parentibus prestare in omnibus obstrictos, fatui forsân videmur, qui quiritamur, An eam aliquando excutere liceat? Sic enim illa: honora parentet, Exod. 20. v. 12. Ephes. 6. v. 2. Obedi parentibus in omnibus ad Colos. 3. Sic ista: In potestate nostra sunt liberi nostri quos ex justis nuptiis procreaverimus, Item: Qui ex te & uxore nascitur, in potestate tua est, Iustinus lib. I. tit. 9. Sic hæc: à quibus vitam, victum & amictum habes, ijs obedientiam prestare es obstrictus. Hac omnia habes à parentibus. Ergo. Sed neutiquam nos fatui, fatuus tu, & prorsus lapis, qui hoc non capis. Per transennam enim tantum modo mihi aspice Themidos regnum, & statim tibi innotescant aliquot gradus, in quibus ista obedientia, non dico planè excutitur, sed aliquantulum remittitur: Quorum gradus aliquis consistit in solo parente, aliquis in solo filio: Aliqui in utroque In solo patre fit, quando is moritur, tunc enim & divinum & humanum & naturale vinculum quo pater & filius constrikti erant, dissolvitur, sicq; filij sui efficiuntur juris (quod idem tamen non de avis & nepotibus est accipiendum: Mortuo enim avo, superstite patre non sui juris fiunt, sed rediguntur sub potestatem patris) In solo filio fit, si fuerit ad summum patriciatum dignitatem vel consulatum evektus: Quòd licet prius negatum sit in institutionibus, ubi sic textus sonat lib. I. Institut. tit. 12. Filius familias si senator vel consul factus fuerit, remanet in potestate patris: Consularis enim dignitas filium de patris potestate non liberat. Postea tamen idem concessum, ut ibi-

B

dem

dem legere est: Gradus in utroq; & patre & filio qui constituuntur, sunt Emancipatio & Adoptio, quibus filij à patris potestate liberantur, manuq; mittuntur. In quibus tamen utriusq; voluntas & consensus requiritur. Sic enim in loco dicto: Naturales liberi parentes cogere nullo modo possunt eos de potestate sua dimittere. Item: Adoptio fit presente eo qui adoptatur & non contradicente, &c.

Ceterum non abs re sic quaeritur: Anne ergo parentes semper & simpliciter sint honorandi, quantumvis fuerint infames, vitijs manifestis dediti, convitiatores &c. Respondent alij, nihil horum tanti momenti esse, ut causam violandi præcepto Dei, de honorandis parentibus præbere possit. Lex enim sine exceptione dicit: Honora patrem tuum &c. quod de infami etiam, de rigido, duro, intractabili, ebrio scortatore, adultero, adde etiam blasphemo & impio intelligendum est. Vbiq; enim hinc valebit: Pater est. Ergo honorandus. Neq; latuit Deum legislatorem fore impios aliquando piorum filiorum parentes: interim tamen legem simpliciter dedit: Honora patrem, &c.

Nos dicimus, ex antegressa quaestione primâ, hanc simpliciter primam curam liberorum esse debere, ut parentes suos debito honore prosequantur, nisi superiores parentes, ut Deus & Natura dehortentur. Deus quidem: quia Paulus Ephes. 6. v. 1. disertè dicit *ἐν κυρίῳ* parendum esse parentibus: h. e. eatenus, quatenus Deo suus honor salvus & incolumis maneat. Et Christus dicit Matth. 10. v. 37. qui amaverit patrem aut matrem supra me, non est me dignus. Natura quidem: quia ne quidem *ἰσχύς*, quæ Gellius lib. 2. cap. 7. *μείρα* seu *ἀδριάφορα* vocat semper parendum est, quia Arist. 9. Ethic. c. 7. ostendit, filium non teneri patre febrienti, contra sententiam Medici, vinum nociturum ad ipsius iussa porrigere. Videatur hæc de re disputatio Musonij apud Stobæum serm. 77. Gellius l. d. Danaus in Ethic. Christ. p. 108.

QVÆSTIO IV.

Utrum filius in magistratu constitutus, patri privato preferendus?

Com.

Conclusum iam cum sit, filium in summa patriciatus dignitate constitutum aliquo modo à patris potestate liberatum, quaritur: Anne etiam talis filius privato patri possit præferri? Vbi nos, brevitatis studio filium illum duplici modo considerari posse dicimus: Vno, ratione originis & absolutè, quatenus est filius: Altero respectu & ratione dignitatis, quatenus est magistratus: Priori respectu consideratur privatim extra forum sicq; semper minor est patre eiq; postponendus, quippe ab illo habens id quod est. Posteriori publice in foro, & sic major est patre eisq; præferendus: Tunc enim non propriam, sed totius civitatis gerit personam, ut Cicero lib. 1. de Officiis loquitur. Et sic cum Fabij Maximi consulis patre præconsule judicanda publica instituta privatâ pietate potiora, referentibus Valerio Maximo lib. 2. cap. 2. Claudio Quadrigario lib. 6. Analog. iudice Bodino lib. 2. de re publ. cap. 5. Hoc ipsum perspectum fit aspicienti historiam præsidis alicujus provincie Creta, qui cum aliquando cum patre Philosphum Atheniensem Taurum salutando accessit, eos is resalutans do patrem sedere iussit quod pater recusans, sedeat, ait, hic potius, qui populi Romani magistratus est: ad quod Taurus illico respondit: tu interim sede, dum quarimus, utrum tene potius sedere, qui pater es, an filium qui magistratus est, conveniat. De quo diu cum actum, tandem ita conclusum: In publicis locis atq; muneribus ut & actionibus patrum jura, cum filiorum, qui magistratibus sunt potestatibus collata, paululum interquiescenda & connivenda sunt: Sed cum extra rem publicam privatim in domestica re atq; vita sedeatur, ambuletur, aut in familiari convivio versetur, tunc inter filium magistratum & patrem privatum publici honores cessant, naturales & genuini exoriuntur. Aulus Gellius videatur in noctibus Atticis lib. 2. cap. 2.

QVÆSTIO V.

An parentes debeant liberis thesaurizare, eosq; alere, an verò contra?

B j

Sacr

Sacra consulentes oracula reperimus parentum officium esse liberis, thesaurizare quod 2. Corin. 12. v. 14. habemus eosq; alere, quod Ephes. 6. v. 4. legimus, quib. concinit Philosophus noster lib. 1. polit. cap. ultimo. Natura, inquiens, illud docet, ut alimentum accipiat unum, quodq; ex eo ex quo generatum fuit. Naturam autem rectamq; rationem si consulamus, non possumus non concludere liberos rursus cum per aetatem vim ac robur adepti fuerint, parentibus gratitudinem exhibere, eosq; alere ac sustentare. Bodin., lib. 1. de repub. cap. 4. Affirmamus igitur utrumq; quæstionis membrum: sed sub hac limitatione. Parentes per se non possunt non alere liberos cum eorum pars aliqua sint & in ijs vivant. Liberi verò per se cultum debent parentibus; officium autem & sustentationem, ut loquuntur scholastici, per accidens, si nempe parentes opibus & auxilio liberorum indigeant. Tunc enim liberi, si gratitudinem, si diuinas naturalesq; leges, quæ consistunt in mutua reddenda vice parentibus 1. Timot. 5. v. 4. eosq; beneficentia iuvando, Matth. 5. v. 4. 5. 6. observare velint, eosdem alere aut certe mutuam alimentorum vicem rependere non recusabunt, cum relocatorum eadem sit ratio. Bodinus lib. dicto.

Non enim potest ullum præclarior simulacrum poni parentibus, quàm si senio confecti similes sibi liberos aspiciant, & ab ijs foveantur ac honore afficiantur, usq; ad extremum vitæ actum, ut Plato ait. Hoc ipsum satis perspectum est in animalibus ratione carentibus, unde Aristophanes in avibus Ciconiarum legem recitans ita fatur.

Sed est nobis avibus hæc antiqua Lex

Descripta in legum tabulis, quas Ciconiæ

Ilabent: Parvas nam cum pater Ciconias

Nutrivit, & jam factæ sunt volatiles:

Oportet natos hanc referre gratiam:

Parentibus, ut senes vicissim nutriant.

Quòd si jam in irrationalibus fieri id deprehendis, quidni idem apud animantia ratione utentia? cupis exempla? En in promptu sunt. Cimonia filia patrem fame necandam uberibus alit, Plinius refert,

refert, Roma humilis in plebe & ideo ignobilis puerpera, supplicij
causa carceri inclusa matre, cum impetrasset aditum ad eam, à janito-
re semper excussa, ne quid inferret cibi, deprehensa est uberibus a lens
eam. In quorum exemplorum numero ampliori Diogenis laternâ non
est opus, cui vis enim sunt obvia. Queris, possintne etiam liberi
majora reddere beneficia parentibus, quâ ab ijs acceperint?
Respondet Seneca lib. 3. de beneficiis cap. 30. ita: *Quicquid est
quod dat patri filius, utiq; minus est, quia hanc ipsam dandi facultas
tempater dedit. Et cap. 32. patris beneficia vinci à filij beneficiis
non possunt, Quare? Quia vitam accepit à patre, quam nisi accepisset,
nulla beneficia dare potuisset.*

QVÆSTIO VI.

An patri potestas vitæ & necis in filium committenda?

Romanos, Celtas, Persas, Gallos, Indos & alios populos
talem potestatem in filios tam naturales & legitimos, quàm adopta-
tos habuisse, habemus compertum: Ex quo Bodinus lib. 1. de re-
pub. cap. 4. eandem merito summoq; jure hodiè in rebus
publicis retinendam censet. Hanc sententiam suam videtur
confirmare his potissimum rationibus. 1. quia eadem potestas
fuit concessa parentibus in veteri testamento, ut nimirum rebelles
filios lapidibus obruerent, Deut. 21. v. 18. 2. quia tale jus etiam
alia gentes (ut jam dictum,) executæ fuerunt: imò decem-viri,
quia imperium illud vitæ ac necis universæ reipublicæ admodum uti-
le statuerunt, legibus duodecim tabularum id sanctius & severius
confirmarunt: Hinc etiam L. Brutus, Cæsius & reliqui in liberos
perseveri à Livio & Valerio Maximo summis evēhuntur laudibus.
3. quia hæc potestate contemptâ, contemnuntur etiam hodiè à liberis
parentes, ab iisdemq; pro ludibrio habentur. Hinc, quid est; inquit
Bodinus, quamobrem miremur tot litibus ac judicijs magistratus
impediri, quæ judicia ferè semper feruntur virum inter & uxorem,
parentes ac liberos, fratres ac sorores, quoniam uxor, liberi, servi,
domesticâ veterum potestate soluti sunt. Itaq; mirum videri non

B ij

debet

debet si patriâ potestate sublatâ decus Romanorum ac nobilitata viro
tus unâ cum magistratu ac legum metu repullulantibus undiq; vitijs
ante imperii occasum extincta fuisse videatur &c. Vnde jus illud per
vim & fraudem ereptum à Constantino Casare, parentibus re-
stituendum serio suadet.

Verùm quamvis summam parentibus in liberos conce-
damus potestatem, derogamus tamen eis istam, quam vitæ
& necis vocant, propter hanc triplicem rationem. 1. quia con-
traria est legi divina, prohibenti in genere tam omne homicidium
Exod. 20. v. 13. quàm omnem vindictam privatam, Matt. 5. Rom. 12.
In specie monenti omnes parentes ne nimia ira commoti ponant ania-
mam suam ad filiorum interfectionem Proverb. 19. v. 18. 2. quia
contrariatur legibus civilibus, quæ hodiè illud ius nequaquam per-
mittunt, sed sub pœna parricidij, quam max. videbimus, prohibent.
vide Iustin. lib. 4. tit. 8. 6. 3. quia contradicit legi natura-
li: Natura quippe semper appetit sui conservationem. Iam ve-
rò qui filium suum occidit sui non conservationem, sed destructionem
appetit, vivit enim post mortem in filio qui est ipsius imago, ait Cas-
tus in Sphæra civita: lib. 7. cap. 3.

Respondemus proinde ad primam Bodini rationem, di-
cendo illam se ipsam evertere: Expressè enim legimus non paren-
tibus sed iudicibus illud fuisse concessum. Secundam nihil concludere:
Quæritur enim de jure & non de facto, quod cum legi & divina
& civili & humana contrarium sit, meritò vitamus. Tertiam fals-
laccem esse: fallit enim secundum non causam ut causam. Alius enim
modus castigandi & reprehendendi liberos in verba Dei præscriptus,
qui ubiq; in scriptura est obvius, quem qui non videt cæcus qui non
percipit, demens censendus.

QVÆSTIO VII.

Quenam parricidarum pœna?

Solon cum leges Athenienses conscripisset, rogatus, cur nullam
in eum qui parentem necasset, pœnam decrevisset? Respondit nemi-
nem adeò detestabilem fore, quem id facturum putaret. Sapienter
quidem fecisse Solon videtur, cum de eo nihil sanxerit, quod antea

coms

commissum non erat, ne non tam prohibere, quam admonere videretur. Verum cum tale immane factum fuerit perpetratum, pœna etiam subijuncta fuit: cumq; crimen illud sit asperissimum & detestabile, nova pœna etiam persecuenda non gladio, igne aut alio solenni supplicij genere sed mirabili. Majores enim nostri sapientius, qui cum intelligerent nihil esse tam sanctum, quod non aliquando violaretur audacia, supplicium etiam singulare parricidis excogitarunt. Cicero pro S: Roscio, Quod tale: Homo parricida vnâ cum simia serpente, gallo, cane insutus in flumen proijciebatur: Simia inserebatur quia hæc non est homo sed videtur homo, ut significaretur hunc indignum esse nomine hominis. Serpens, quod ille sit inimicus hominum, quo innueretur, talem hominem esse totius generis humani hostem qui cum mortem intulerit parenti, à quibus vitam habet, quidni in alijs hominibus à quibus parum habet idem, si non peius quid, committeret. Canis, quia hoc animal proprio suo generi non parceret, ut indicaretur hunc equè fuisse impudentissimum. Deniq; Gallus addebatur, qui cum reliquis animalibus odium exercet, quo iterum subinnuerent, hunc hominem, omnium odio esse dignum: Sicq; proijciebatur in aquam, à qua omnia hæc abhorrent animalia ut ita innotesceret, extremo supplicij genere hunc nebulonem esse dignum. Et sæpè in ipso supplicio magna horum animalium deprehensa fuit pugna, ut ita eo magis parricida affligeretur. Quo mortis genere Publium Malleum fuisse interemptum, interemptâ matre, refert Plinius. Consulatur Iustinus lib. 4. titul: 15. Cicero in oratore pro Roscio. Plutarch. in vita Gracchi. Seneca lib 1. de clement.

QVÆSTIO VIII.

An servitus sit secundum naturam?

Aristoteles duplices constituit servos, alios secundum leges, alios naturâ. Illos vocat eos, qui propter rationis & ingenij imbecillitatem familiam non regere, neq; se cum consilio sustentare possunt: Hos verò eos, qui vel in bello capti vel certis de causis aliorum potestati sunt subiecti, ad quorum nutum se accommodare coguntur.

*lib. I. polit: ca. 3. Controvertitur autem hinc, an naturam
servi dari possint. Pro cuius parte negativa tales possunt col-
ligi cohortes. 1. Omnis poena est praeter naturam: Servitus est
poena. Ergo est praeter naturam. 2. Nullum violentum est natu-
rale. Servitus est violenta: Ergo non est naturalis. 3. omnis defe-
ctu est praeter naturam. Servitus est defectus: Ergo est praeter na-
turam. Quid nos hic? An veluti profugi milites impe-
ratorem nostrum deseremus? absit: pro eo pugnabimus
his clypeis. Quia respublica est necessaria. Iam vero ad eius
constitutionem requiruntur familia Ad familiam vero servi. Ergo
erunt & servi necessarij. Vnde Bodinus lib. I. de republ. ca. 6. Non
prius, inquit, respublica, quam servitia constitui ceperunt. Secun-
do, quia utile est in societate humana quosdam imperare,
quosdam servire, ut ita certi constituantur gradus, & eo melius
respublica & societas humana consistere queat. Vnde mira hac in re
conspicienda est natura providentia, quae in necessarijs non deficit.
Sine virtute enim quis ordo? Quod imperium? quae civitas? quae rerum cu-
ra & administratio esse potest? Casus in Sphaera civita: lib. I. ca. 3.*

Pro decisione cum eodem Caso, distinguimus inter ho-
minis status: Ante lapsum enim in statu interitatis nulla talis
servitus, qualis iam est, fuit: Post lapsum autem, ubi poenam
servitutis sentire cogimur, alia est ratio.

Respondemus nunc ad prius argumentum, servitutem
esse praeter naturam ad statum integritatis, naturam autem, si ad
statum post lapsum. Ad secundum respondeo servitutem esse
violentam non per se, sed ex accidenti. Si enim servus legitime
tractetur (puta ut natura jubet) modo, non est, si vero illegitimo, quod
fit per accidens, fit violenta: Servus enim ad usum non ad crucem datur.
Ad tertium, committi fallaciam in majori a dicto secundum
quid ad dictum simpliciter: Non enim omnis defectus est praeter
naturam, sed ille tantum, qui ob naturam imperfectionem fuit intro-
ductus. Talis non est servitus: Est enim defectus non respectus na-
turae sed domini: Vide Casum dicto loco Bodin. lib. I. de re-
publ. cap. 5.

2V AE.

QVÆSTIO IX.

An pugnat Aristoteles cum jureconsultis qui negant aliquem naturam esse servum?

Iure consulti Aristoteli nostro, quosdam natura esse servos statuendi, ut jam dictum, contradicere videntur, dum servitutem naturam penitus alienam esse in suis comitijs tradunt: E contrario verò pro libertate omnibus modis propugnandum putant. Medium quo reconcilientur in promptu est, si assumas distinctionem jam modò traditam inter hominem consideratum ante lapsum, & post lapsum. Priori modo nullus est natura servus: Nam omnes ab Adamo, qui liber erat creatus, fuissent oriundi, Hincq; omnes extitissent perfecti, nullus ratione & ingenio imbecillis, ob quam potestati aliorum se tradere coactus fuisset. Posteriori vero liberè dicimus aliquos homines esse naturam servos: Servitus enim ab ipsis orbis originibus ortum habet, quod est, ut interpretatur Beadinus lib. I. de repub. c. 5. Post aquarum eluviones ac voragines. *An vero ante ista tempora servitia fuerint, in ipso conflictu videmus cum de eo ad huc sub judice lis sit?*

QVÆSTIO X.

An servitus legalis sit justa?

Pro parte negativa hæc possunt adduci rationes 2. quia sæpissimè belli in est injustum, quando ob injustas suscipitur causas: Ergo iniquum esset, si hostis victor evaserit partem justam servituti addicere: Imo iniquum est ut viri optimi sceleratis, latronibus & piratis miserrimè ac turpiter servire cogantur, coacti in primum si à principe bellum susceperint: Secundo quia lex hæc contradicit naturæ & æquitati, dum civilis barbaro, sæpius stulto, vir bonus scelerato, eruditus ignaro, qui sæpè in bello superantur, servire coguntur: Tertio: Quia hæc lex non est simpliciter justa, sed secundum quid: Lex autem quæ justitia norma est, simpliciter justa esse debet: Vnde sequitur, Lege servos, non esse servos. Verum
argu-

garumenta hæc nobis non satisfaciunt : Defendimus proinde
de Philosophum nostrum in partem affirmantem inclinante-
tem, his moti rationibus. 1. quia æquum & justum est ut ijs,
in quibus insignia virtutum expressæque imagines veræ for-
titudinis & magnanimitatis conspiciuntur quæ in belli victo-
ria eluxere, fiat remuneratio quæ in ijs, in quos victores eva-
sere, consistit. *Lege igitur non injustè sancitum est, ut capti in
bello vincentibus subjicerentur, quo magis magisque reliqui imitarentur,
ut pro patria aliisque in bellis viros fortesque se præstarent, ut idem
consequerentur præmium : Nihil enim militi animum alacriorem
ad dimicandum addit, quam remunerationem accipere. Nihil ani-
mum magis enervat, quam post periculum vite penitus contemni,*
ait Calus. 2. quia hoc commodius & salutare est in ijs qui in
bello vincuntur : *Hac enim conditione à mortis faucibus liberantur.
Nihil igitur est quod nobis hic objicit Bodinus : Qui bello, in-
quiens, injusto captivos servare humanitatis esse putant, consimiliter
faciunt, ut latrones & piratae, qui se vitam ijs dedisse jactant, quibus
non ademerunt. Quis enim adeo stupidus, qui non intelligat, faci-
lius esse servire quam occidi, commodius domino vincenti se commit-
tere, quam vitam amittere.*

Respondemus nunc ad argumentum primum : hinc non
quæri an bellum legitime sit susceptum, sed an justè hostes sint
capti, quod dicimus ex eo, quod *serventur cum jure occidi possent.*
Ad secundum, Non hic respectum personarum attendi qui sine
*sed tantum quod sint hostes, qui cum capti, sub servitute victoris jure
& lege ut servi tenentur. Ad tertium dicimus, hanc legem esse sim-
pliciter justam, ut captivi fiant victorum subditi : Esse autem secun-
dum quid justum, ut meliores bello capti dominio subjiciantur eorum
qui sunt deteriores. Plura qui cupit adeat Aristo.*

telem lib. 1. politi. cap. 4. Tolosanum lib. 6.
de repub. cap. 13. distinct. 12.

F I N I S.

*Suo ex intimis intimo atque
Contubernali*

IOHANNI SCHVNEMANNO
ex politicis dissertanti,

Βέλτερον ἀλκίοντες ἔφυ σοσοφισμένον ἀνὴρ.
ὡς μάκαρ, ὡς σώφρων, ὅστις ἱρὰ σοφίης.
ὅστις ἱρὰ σοφίης, ἰουδαίων τ' ὀλβιον ἔστι,
Κυδὸν ἰω δρετὼ πῆς σινιῆσιν ἔχῃ.
Πλῆτ' καὶ σοφίη θυητοῖς ἀμείνωτατον ἀγεί.
Ὅτε γὰρ ἀν πλάττ' θυμὸν ὑπερκορέσασθαι
ὡς δὲ αὐτῶς σοφίην ὁ σοφώτατος ὅσα δόπεφύγῃ,
ἀλλ' ἔργαται, θυμὸν δὲ ἐδυνάταται τελέσαι.
Ἀγροῦς καὶ πείλιας σοφίη καὶ νῆα κυβερνᾷ,
οὐν βάλε πῶ σοφίην ἐν φρενὶ σῶ τε νόσῳ.
Ἡ σοφίη, τόδ' ἀεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἀριστον.
κάλλιστον τε φέρην γίγνεται ἀνδρὶ σοφῷ.
Ὅυδέποτε κλίον ἰσθλόν δόπλουται, ἐδ' ὄνομι αὐτῶ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς πῆρ ἑὼν γίγνεται ἀθάνατος.

*Johannes Schriderus
Ascaniæ Saxoꝝ*

Blank header area with faint markings.

Faint line of text, possibly a title or subtitle.

Faint line of text, possibly a date or location.

JOHANNES SCHNEIDER

explicite dicitur

Main body of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

JOHANNES SCHNEIDER
Auct.

